

МАКЕДОНИЈА

Письма не освобождены от пошених платъ
и нажичанія за вѣстники не сдѣружены
въ придплатъ-тъ не ся пріемать.

Подписка на спомоществованія ставать при опредѣленіи по вѣнз настоятели, коимъ и отвѣчаютъ за вѣстникѣвъ.

Κακίστον πρᾶγμα νὰ σαλεύῃ τις ἀπὸ τὰς ἀρχάς του, ὅταν εἶναι δεσφαί.

— И едво е стадо отъ скотове? По ка-
ство отъ еднихъ гложъ вътрѣе?
Искаше ли прочее да бждемъ народъ
съ животъ? Не едига само да знаемъ
да пещемъ и трупами богатево, да си
стронимъ великостны домове и да едъ

Всякой отъ насъ знае твѣрдѣ добръ, че ако тѣ бѣхъ, тѣй както насъ, да гледать само за своитѣ си частны интересы, безъ да жертвувать за общото народно добро и безъ да ся старайтъ за народнѣ ползѣ, тѣй както за своѣ-тѣ частнѣ, не шеше да съществува у тѣхъ такъвъ жизненность, съ който ся сла-вятъ днесъ на свѣтъ. Ный копто смы членове що съставять народното ни тѣ-ло, ный можимъ съ нашѣтъ дѣятельность да дадемъ животъ на народа си или съ нашѣтъ студена немарность да го умър-твимъ. У нашитѣ рѣцѣ стои днесъ да из-паднѣе народа си отъ гибельного му о-паданіе. И ако не сторимъ това, нека забвѣтъ добръ, че ный ще оставимъ на нашето потомство единъ грозенъ оше и гнусенъ споменъ за нашето прѣживи-ваніе на земѣтъ. Нека знаемъ че вѣр-мето е близу, и самытъ наши потомци ще ся гнусягъ отъ живота който ще прѣ-живаимъ безъ да принесемъ ползѣ на на-

Това е можеш да кажеш до негдѣ общо и на другитѣ вѣры, но Исламъ-тъ е нмалѣ това особено прѣимущество надъ другитѣ вѣры въ свѣтътъ, дѣто че е можѣ да пропикне въ най-вѣтрѣшнитѣ характерисически черты, въ най-тайнитѣ кѣтве на фамилярнитѣ и общественный организмъ на своитѣ послѣдователи, и тѣй не само да ги утвърди по и да ги вѣлеси въ своитѣ непрѣложны начала. Еднаква е сѣдбата на всички оиѣзѣ народы които го неповѣдватъ...

Пророкътъ насърдчаваше *вѣрнитѣ* да

Отъ другъ стражъ породитъ на Бал-
канскійтъ полуостровъ ако и да бѣхъ
много униженіи и много потѣпканы, а на
вече по врѣмето на анархикѣтъ, бла-
годареніе на държавното устройство и
Османлиитѣ, тѣ не изгубихъ бытъ си
За това и слѣдъ като анархикѣтъ ся от-
махъхъ, тѣ вхванъхъ да дигатъ главъ из-
педельтъ; тѣ зехъ да ся провдигатъ. Товъ
провдиганіе на хунтаѣнскитъ народъ ст

уничтоженіето имъ, както и опаданіето на Османлиитъ отъ могуществото имъ, като двѣ крайни противоположности, бляхъ въ очи много повече отъ колкото дѣйствително сѣ, и правихъ между двѣтъ страни различіе заблѣжително за проститѣ наблюдатели, но не толкова голѣмъ и важенъ за едного който испытыва работитѣ отъ по-дълбоко, и това е което излъга и лъже мнозина още да се радуватъ или да се плашатъ за неизвѣстностъ-тъ на сѣдѣтъ който би ималъ да прѣтърпи Турскійтъ народъ.

Но едно таквото нѣщо може да плаши само повърхностнитѣ духове, както може и да радва онѣзъ само които сѣ пропаданіето на Османскитѣ държавъ, искатъ новото порабощеніе на Балканскій полуостровъ, уничтоженіето на живущитѣ на него народы, или на по-големъ-тъ частъ отъ тѣхъ.

Но нѣма надежда въ Турцитѣ, шепнатъ ни неприятелѣ на Турціи, и нашитѣ оболстители, и примѣры ни привождатъ отъ исторіитѣ за да ни убѣдятъ. Сжко тѣй, казватъ тѣ, и Арапскій-тъ народъ сѣ повдигна и възвѣнува сѣ чрезъ славнитѣ глази на проповѣдника въ пустинитѣ; сжко тѣй прѣмнѣ и той граничитѣ на своитѣ собствени земѣ, разлѣ сѣ и распространи почти по цѣлѣ Азіи, прѣвзе Сѣвернѣ Африкѣ и вгнѣзди сѣ въ Пиринейскійтъ полуостровъ, на истийначитѣ както направихъ и Турцитѣ въ Балканскійтъ. Но дойде вѣрме, казватъ сѣ тогѣ “когато тази силна държава хванѣ да пада: земѣ-тъ и провинціи-тъ хванѣхъ да сѣ отцѣпватъ постепенно: Арапитѣ изгубихъ Испаніи, изгубихъ Африкѣ, изгубихъ Азіи и сѣ възвѣрнѣхъ въ своитѣ пустѣ пустини за да сѣ зароватъ въ нищитѣ и въ пепелѣ-тъ, отъ дѣто бѣхъ излъзли прѣди нѣколко вѣка. Ето сѣдбата на Турскійтъ народъ!” прогласяватъ тържествено.

Но на тѣхнитѣ запалени, пристрастни и малко разсуждающи глави ний сѣ възразимъ колкото е възможно по-на кратко и ще кажемъ: Да имаме въ Испаніи едно таквото мѣстоположеніе отъ което би зависели индустриалнитѣ и търговскитѣ интереси на по-големъ-тъ частъ отъ полуостровѣ, както е Цариградъ у насъ; да бѣше Испаніи раздѣленъ на разни народы, които би били споредъ положеніето си принудени на вѣчнѣ борбѣ, както е ставало и става у насъ; да бѣше задъ Гибралтарскійтъ провлакъ въ Марокко, отечеството на Арапскій-тъ народъ, както е на Турскій-тъ народъ въ Малѣ-Азіи: то вѣрвайте, че сыноветѣ на Абдулрахмана и Боабдила щѣхъ и днесъ още да владѣятъ въ Испаніи. Освѣтъ това, най-големата подпора за османскій-тъ народъ е новото днесъ образование, на което сѣ съзидъ не бѣхъ способни вѣрмената на издыхающитѣ срѣдини вѣкове, при паданіето на Мавританскѣ-тъ държавѣ въ Иберійскійтъ полуостровъ.

Ний би могли да наведемъ и още нѣкои доводи вѣръзъ това, но за тѣзи които сѣ си сторили трудѣ да викинатъ по-дълбоко въ състояніето на работитѣ, тѣ сѣ почти излишни, а тѣзи които могатъ още да сѣ дволятъ вѣръзъ това ний ще ги попытаемъ: Кое мѣсто и кой градъ тѣмѣтъ тѣ, да замѣти Цариградъ? Атина ли? Бѣлградъ ли? Букурещъ ли или Търново? Малко че и не! Или инакъ: кой отъ народитѣ които обитаватъ балканскій-тъ полуостровъ сѣ вижда достоинъ да сѣ настани въ Цариградъ? Гърцитѣ ли? Сърбитѣ ли? Румунитѣ ли или Българитѣ? Отговорѣтъ на туй питаіе сякамы че не може да бѣде другъ, освѣтъ отъ всякъдѣ, Не: не сѣ ни тѣзъ, ни онѣзъ, ни едни отъ поменѣтитѣ достойни за тоизи ключъ на тритѣ стары материка; а то нече ли каже че Турската имперія не може и не трѣба да падне?

Ето прочее защо ний Българитѣ открито си го казуваме че не можемъ никога да си помислимъ Истокъ безъ Османскійтъ народъ, даже нашитѣ най-големъ интересъ е да живѣе той. Неговото мѣсто въ кръжѣ на источнитѣ народы е толкова високо, толкова пужливо колкото мирѣтъ и честь-тъ на народѣтъ ни въ бѣдуше. Ето за това ний като поражавамы немилостивно поодающѣ-тъ

за цѣлокупното да го поддържамъ и да го бранимъ поне сѣ думѣтъ си за днесъ, както на радо сърдце бѣхмы го направили и сѣ кръвъ-тъ си.

Слѣдователно Османскій-тъ народъ трѣба да живѣе и ще живѣе; положеніето му яко го поддѣра и въздѣржа отъ пропаданіето му, а новото образование и реформитѣ идѣтъ да го поддѣжатъ и въсправятъ. Да! Той ще сѣ въсправитѣ пакъ и ще трѣгне въ пѣтитѣ на истиннитѣ и правитѣ напредѣтъ; сѣ другѣ думѣ той ще сѣ прѣобрази и ний ще прибѣржамъ да оцѣнимъ вътрѣшното му нравствено възмоганіе и сѣ туй да го покажемъ достоинъ за новъ животъ.

Тежко би сѣ лѣгалъ всякой който би сѣдѣлъ колкото за достоинството на Исламскитѣ вѣрѣ само споредъ онѣзъ черти които изложихмы по-горѣ. Коранѣтъ съдѣржава въ себе си учрежденія и закони сѣ които може да сѣ гордѣе и най-образованото общество на свѣтътъ. Той има въ себе си таквы поученія, които не сѣ освѣтъ цѣлѣ на стремленіята на всичкитѣ народы. И нанстина кѣмъ какво теглимъ, кѣмъ какво сѣ стремимъ въобще ний? Не е ли послѣдното ни желаніе да сѣ образуваме до толкозъ, додѣто станемъ миролюбивы, милостивы единъ кѣмъ другы, да очистимъ всякъ лошъ мисль отъ главѣтъ и сърдцето си, да бѣдемъ исправни и точны въ дѣлноститѣ си? Ето добродѣтели които Османлиитѣ сѣ съзидъ всякъ ревностъ изпълняватъ помежду си. Голѣма грѣшка лежи въ това, дѣто тѣ не сѣ показватъ склонни да сѣ отнасятъ по истийтъ начинъ кѣмъ всякого. Но тази грѣшка отъ день на день все повече сѣ поправя. Тази гордостъ и прѣзрителностъ, който Турцитѣ управятъ кѣмъ всякого отъ другѣ вѣрѣ, гасне и гине непрѣстанно: тя почти съвсѣмъ е уничтожена въ главнитѣ градѣ и въ по-големитѣ градове на имперіитѣ и е въ пѣтитѣ да сѣ изгуби съвсѣмъ.

Слѣдъ махваніето на тѣзъ пѣрѣ прѣчкъ настава нуждата да сѣ запълне и тозъ растрогъ въ организмѣтъ на Турскійтъ народъ: не е доволно да бѣде человекъ миролюбивъ, чистосърдеченъ, искренъ, невиненъ и добродѣтеленъ, трѣба още да е *прилиженъ, дѣтеленъ и уменъ*. Слѣдователно трѣба да сѣ влѣе животъ въ това заднѣло ако и прѣкрасно на мюсюлманството тѣло и махната ще прокара силно, а плодотѣ ще бѣдѣтъ най-излишнитѣ. Когато сѣ изпълне това то и передовностъ-та на источнитѣ работи ще сѣ изравни; тогѣзъ народитѣ въ Балканскійтъ полуостровъ ще трѣгнатъ стѣгласно въ великитѣ пѣти на общото образование, тогѣзъ и само тогѣзъ и сѣ това само ще сѣ рѣши истиннитѣ въпросѣ, и редѣтъ, правдата и мирѣтъ ще завладѣятъ въ Балканскійтъ полуостровъ, слѣдъ тежкитѣ и крѣжавитѣ борбѣ, които още отъ началото на историческитѣ вѣрмена сѣ върлували въ него, и сѣ го съспивали по съперничествата на заселениитѣ въ него народы.

Ний по послѣ, когато дойде редъ да кажемъ нѣщо и за насъ си—Българитѣ, ще изложимъ мнѣніе-то си колкото за срѣдствата сѣ които само би могли въобще тѣзи народы по-лесно и по-скоро да влизатъ въ струитѣ на общото напредѣваніе въ свѣтътъ.

6) Грѣцитѣ.

Всички онѣзъ които сѣ сѣ занимавали по-отблизу сѣ разискваніето на характеритѣ у различнитѣ народы въ исторіитѣ могли сѣ да сѣ увратѣ, че великитѣ както и малкитѣ народи не сѣ друго освѣтъ единъ увеличенъ и възвышенъ отблескъ отъ нравственото състояніе на частны самостоятелни лица; сирѣчь въобще характерѣтъ на единъ народъ не е друго освѣтъ единъ вѣренъ *оттискъ* отъ добродѣлитѣ и недостаткитѣ сѣ които е снабдено едно само лице. Всичкитѣ страсти, благородни или худородни, всичкитѣ и сѣ стикти лоши или добри, сѣ сѣ степенъ тѣ на умственото развитіе, сѣ условіята, които опрѣдѣлѣватъ достоинството на единъ человекъ и слѣдователно на единъ народъ. Споредъ това както сѣ появяватъ най-различитѣ и най-противоположнитѣ характеры

между частны лица, тѣй същото бѣва и между народитѣ.

Ний пѣтѣмъ на умѣтъ си да разискваме туйка всичкитѣ възможны характеры, (разумѣва бо сѣ, че не би ни останѣло за това ни вѣрме, ни пространство въ стѣлповѣтъ на листѣтъ ни.) нашитѣ-тъ задѣтъ е да развидимъ въ кратѣтъ само единъ видъ отъ характеритѣ, като сѣ постарамъ да намѣримъ и прѣдставитѣ за него между народитѣ. Работата сѣ касае до *карикатурнитѣ* характеры, т. е. до онѣзъ человекѣ или людѣ, които, ако и да сѣ слаби и нестойтелни, по притяжало сѣ единъ разстроенъ и раздѣржани фантазій, който тѣ сматратъ като голѣмо нѣкое прѣимущество и прѣвъсходство нѣкакво надъ другитѣ, въ самооболщеніето си борятъ сѣ съсѣ всичкитѣ серіозностъ за нѣща, които могатъ да сѣществуватъ само въ крѣгѣтъ на тѣхнитѣ-тъ слаби и хлѣмавъ организмѣ. Таквы людѣ по нѣкога дохождатъ въ яростъ, възпалѣватъ сѣ страститѣ имъ—разумѣва сѣ за нищо и нѣкакво—и тогѣзъ выкатъ и крѣскаѣтъ, перятъ сѣ и запѣватъ сѣ даже да заплашатъ, и то толкозъ бѣдно, и толкозъ жалко щото възбуждатъ всеобщъ смѣхъ въ обществото. За прѣдставитѣ убо на единъ таквъ родъ людѣ, на таквъ видъ отъ характеритѣ ний можемъ да посочимъ безъ подвоиваніе грѣцкитѣ-тъ народъ; и пакъ да посочимъ само не, но и да подвѣржимъ това съсѣ всичкото сѣ дълбоко увѣреніе.

Така наричаннитѣ грѣцкитѣ народѣ или Еллинитѣ сѣ единъ отъ онѣзъ славны кавалеры, които могатъ да прѣдставляватъ *карикатурнитѣ* креативы между днешнитѣ народы. Защото, какво друго може да прѣдставя това, дѣто една шѣпа народъ, по-добра частъ отъ който е прѣснѣжана възъ четиритѣ краища на свѣтътъ, а по-големата масса на който, тамо дѣто сѣ намира въ едно тѣсно ѣгълаче на балканскій полуостровъ, е потѣнѣла до уни въ сиромашіи и бѣдность и нравствено и вещественно, таквотъ едно народѣ а не и народъ, да сѣ въображава завоеваніето на единъ земѣ нѣму съвсѣмъ чужда, на единъ държавѣ, за която безъ никакво прѣувеличеніе можемъ да кажемъ че е лесетъ пѣти по-силна отъ него: Това дѣто да гразни, това малко народѣ, да прѣвземе единъ градъ, който той само има жители повече отъ неговѣтъ държавицѣ, единъ градъ който е и точката о който випратъ очи най-силнитѣ държавы на свѣтътъ! Не е ли смѣшно това?

Но защото нѣма нищо подъ небето случайно и чудно, то и това появленіе колкото и да е странно и причудливо имъ сѣ причинитѣ, които ний сѣ сѣ постараме въ кратко поне да наведемъ.

Днешнитѣ гърци сѣ, тѣй да кажемъ, попкини ли въ земѣтъ който населявахъ старитѣ Еллины.... Но ний не бѣхмы могли да сѣ образложимъ и растѣкуваме точно поведеніето на днешнѣ Грѣциѣ, ако не бѣхмы сѣ прѣдставили животѣтъ на старитѣ Еллины и Византиѣ; затова прочее сѣмы и принудени да поговоримъ нѣщо върху старитѣ гърци за да можемъ сѣ това да оцѣнимъ днешнитѣ появленія у новитѣ гърци. Но за зѣлъ честь това ны кара да сѣ зададемъ таквъзъ едина проблемѣ, който сѣ отбѣгвали и най-остроумнитѣ духове: *) да сѣ оцѣни характерѣтъ на старитѣ Грѣцы то е нѣщо почти невъзможно. Въ тѣхъ виждашъ толкозъ разнообразности и противоположности, толкозъ спрѣчканы черты щото око то сѣ смущава кога погледашъ хаосѣтъ на тѣхнитѣ исторіи. Сякашъ, че всичкитѣ и най-големитѣ добродѣтели и пороци сѣ сѣ собрали, за да сѣставятъ едно цѣло: *старитѣ гърци*. Защото при най-големѣтъ твърдостъ и постоянство, ще намѣримъ черты отъ най-нискѣтъ поладостъ и издадничество, при най-великѣтъ бодростъ и трезвостъ, ще сѣзрѣмъ и най-гадното раскошество и животинство; при най-живѣтъ дѣтелностъ ще намѣримъ въ тѣхъ и най-отвратителѣтъ лѣнностъ и развратностъ, както и при дълбокѣтъ мадростъ на нѣкоцина отъ философитѣ и писателитѣ имъ, ще видимъ и общѣтъ глупостъ, простотѣ, и слѣпо-

тъ, развѣсены сѣ най-луды прѣдрасудки и фанатизмѣ. И коя е тази рѣка, която не би потрепѣрала при разгнѣваніето на тѣзъ крѣжавы страници на грѣцкитѣ исторіи? При всичко това ний не щемъ сѣ забавимъ сѣ исторіитѣ въ рѣка, да стѣпимъ прѣдъ напѣитѣ читатѣ за да имъ кажемъ че, ако изземемъ онѣзъ рѣдѣкы духове, които сѣ могли да сѣ освободятъ и да полетятъ надъ повѣрхностъ-тъ на тази страшнѣ бѣркотѣ, славнитѣ мѣжѣ на Елладѣ, а то сѣ вѣчнитѣ поети на Иліадѣ и на Ифигеніи Медеѣ, великитѣ ритори Димостенъ и Есхынѣ, исторіитѣ Иродотъ и Тукидидѣ, философитѣ Сократѣ, Платонѣ, Аристотѣль и пр. на които споменѣтъ не ще умре додѣто сѣществувѣ свѣтътъ, — ако изземемъ, казвамы, това, то всичкото ново остава не може да служи освѣтъ за вѣченъ срамъ и прѣзрѣніе.

Славнитѣ вѣрмена на грѣцкитѣ дѣржавы не сѣ ли онѣзъ които за всичкой другъ народъ сѣ очертаны като срамны вѣрмена? Не сѣ ли гърцитѣ които търсѣхъ военнѣтъ сѣ славѣ въ поинженіето и унищоженіето на своитѣ едикрѣвны и едикрѣвны братія? Додѣто Спарта прѣвенствуваше, Атина и другитѣ дѣржавици не лукахъ ли отъ ядѣ и завистъ? Когато Атина прѣвзе надмощіето, Спартанцитѣ сѣ другы нѣкои не интригувахъ ли да повдигнатъ Персіанитѣ върху Атина? А най-славното вѣрме на Тивѣ не е ли когато Еланионѣтъ и Пелопида проникнали въ Пелопонесъ и пролѣхъ въ двѣ побѣды толкозъ братскѣ кръвъ?! И какво величественно, какво человекѣски общеполезно сѣ изработили тѣзи прѣхваленитѣ и толкозъ често подмѣтанитѣ отъ новитѣ гърци подвигы на старитѣ гърци?

Образованіето не е имало никога природно вкореніе и постепенно развитіе у грѣцкитѣ народѣ; плодъ на извѣстны отдѣленія —наречени училщици, и е сѣществувало и развивало сѣ въ крѣгѣ на нѣкоцина само; и споредъ това не наніето, развратѣтъ, подлостъ-тъ и религиозна слѣпота, тѣзъ главны черты на старитѣ Еллины сѣ останѣхъ неизмѣстены; и кога тѣй наречениитѣ училщи прѣцѣтъ въ раскошество и напѣваніи сѣ умножавахъ непрѣстанно, доскоро дойде вѣрмето кога развратни и деморализувани, съспипани и измакушавани, Грѣцитѣ станѣхъ плѣтъ прѣпрѣзанитѣ отъ тѣхъ варвари —Мекдонцитѣ, а още по-послѣ и на Риманитѣ, които въ онуй вѣрме имъ принавахъ проиническото названіе *Graeci* (грѣчудѣла). И тѣй нравственото нѣщо пропаданіе послѣдува непрѣмѣнно и вещественното. Отъ онуй вѣрме до днешнитѣ вѣкъ грѣцитѣ въ Елладѣ сѣ губитѣ олицето на исторіитѣ. Ний ще въврѣмъ единъ бѣгъ погледъ върху сѣдѣтитѣ тѣзъ земѣ, додѣто ни дойде да прѣставимъ въ каквы обстоятелства сѣ влѣгнѣ ти пакъ въ пѣрвитѣ десятилѣтія днешнитѣ-тъ вѣкъ.

Нѣколко вѣрме подиръ завоеваніето Елладѣ отъ Риманитѣ, Аларихъ напѣрѣ странѣтъ сѣ разходѣ чакъ до въ Пелопонесъ, съспипа и унищожѣ всичко, то му дойде до рѣкы, а славенскитѣ мѣна, които зѣхъ да минуватъ прѣзъ, навѣ навѣзохъ въ вѣтрѣшностъ-тъ полуостровѣ, и като сѣ мѣстѣхъ по ка лека въ нѣколко вѣрме отгорѣ прѣпространнѣхъ своитѣ населенія въ самѣ Елладѣ. Тѣзъ населенія прѣмнѣхъ Ринитскитѣ-тъ провлакъ и сѣ засѣлихъ по полѣтъ на горѣ Тайгетъ въ сѣмъ отечеството на нѣкогашнитѣ Спартанитѣ щото слѣдствіето на тѣзи поплѣбѣше почти конечното унищоженіе грѣцкѣтъ народностъ тѣтъкъ, кога сѣмъ сѣ въздѣржала само въ нѣкои отъ голѣмитѣ градища.

Источно-римската имперія въ Витѣ, кога отъ началото си сѣ сѣ вѣше сѣ онзи римскій характеръ въ сѣ слѣдитѣ вѣрмена — сѣставѣтъ отъ всичкитѣ европейскы народы, които прѣли римското гражданско право, характеръ сѣ познавае най-вече прѣ това, дѣто че лица отъ всичкитѣ дѣтъ най-варзарскитѣ народы можахъ сѣмъ лесно да въздѣзватъ и на най-высока степенъ на дѣржавнѣтъ властъ — сирѣчь самото императорско сѣдалище — и

И тѣи този народъ съставенъ отъ толковы
разны элементы, заразенъ отъ всячкытъ
зланы, които такъозъ едно смѣшеніе, съ
толковы въковѣ въ невѣжество тыпкѣ, мо-
жаше да произведе, съиспѣтъ съвѣтъ мо-
рално и матеріално, но спомаганъ искрен-
но отъ цѣлѣтъ на всячкытъ христіанскы
народности изъ османскатъ държавѣ, не
просвѣтены още въ собственнытъ си ин-
тересы, — именуемытъ грцкый народъ,
събуди ся въ срѣдѣ възхищеннытъ въс-
клицанія на цѣлѣ Европѣ, отвори уже о-
читъ си вербѣ тържественнытъ похвалы
и демонстраціи, които го полагахъ на най
хубавото мѣсто въ крѣпкѣтъ на народытъ.
Надуть отъ тѣзи незаслуженъ ни на пол-
вень отъ тѣхъ сполукъ, Гърцытъ по всяка-
депнѣтъ въ тѣхъ гордость и слѣпо высо-
коумство, повѣрвахъ че тазъ честь, които
имъ отаде Европа, произлизаше отъ соб-
ственного имъ достоинство и заслугъ. Въз-
гордахъ ся до толковы шото помыслихъ,
както старитъ Еллины, че само тѣ съ на-
родъ, и народъ избранъ и любезенъ Бо-

гу, а другитѣ — варвари. *Великата идея* бѣше имѣ заслѣпила очитѣ до толко, щото тѣ осѣдихѣ всичкитѣ народы на балканск. полуостровѣ: Турцитѣ, Българитѣ, Сърбитѣ, Арнаутитѣ, Куцовласитѣ и даже христіанитѣ турскы племена въ Малж-Азіѣ; помислихѣ си че тѣ не сѣ за друго освѣнѣ да служѣтъ за *пѣдесталъ* на тѣхното величество и славѣ. Унесены върху крылатъ на Омировѣхѣ музѣ, залюбихѣтъ сѣ сладкопѣніето на Олимпійскитѣ нимфы, и опоены отѣ божественныйтѣ нектарѣ, тѣ си блудувахѣ, че сѣ помощѣтъ на Бога си Зевса и Аполлона до скоро ще прѣскокнѣтъ Дунавѣ и Савѣ въ Европѣ и прѣдѣлытѣ на Малж-Азіѣ та въ малко врѣме ще станѣтъ 30 миліона народѣ и ше завладѣѣтъ свѣтътѣ сѣ силѣтъ на тѣхныйтѣ Тиртеѣ и Пиндарѣ, прѣдѣ пѣснитѣ на които зидове и канари ся съспивали! Съ колкавѣ *наивность* вѣрвахѣ тѣзи *карикатуры* сжществъ и проповѣдвахѣ, че свѣтътѣ цѣлѣ цѣлѣнпѣнчакѣ трѣба да пріеме еллинскыйтѣ языкѣ за матерень, защото той былѣ чудото чудесіи, изворѣтъ на всичкы знаніи и науки, и на всичкото образование!

Но жалосаны слѣдъ тѣзи хымерически
блннуванія, гърцытъ прѣнебръгнѣхъ вси-
чко онова което съставя ако не вели-
чіето, а то благоденствието на единъ на-
родъ, и макаръ обстоятелствата да под-
кастрнхъ много отъ тѣхнхътѣ илюзїи, тѣ
все пакъ блннувахъ споредъ притчѣтъ
си “да родятъ планинѣ”, а че не можѣ-
хъ ни мышкѣ да дородятъ. Съ ни единъ
корабъ, като ся брои за морскыи народъ,
безъ ни единъ полкъ конницѣ, безъ ни
десетъ тысящи войскѣ, съ празниѣ каскѣ,
заджѣждѣ до уши, безъ никакъвъ кре-
дитъ, безъ никакъвъ почетъ и довѣріе въ
общото мнѣніе, тѣ ся исперихъ да си
борятъ съ Турціѣ, койкото като ги сте-
гнѣ за вратѣтъ нмахъ да видятъ тѣ, ако
не бѣхъ пакъ симпатинтѣ на нѣкои отъ
правителствата да ги извадятъ отъ това
затруднително положеніе чрезъ прѣдло-
женіето на конференціѣтъ.

Има ли обаче въ тях кой да познава, има ли между тях нѣкой да мисли? въ припадѣхъ на огорченіето си, вмѣсто да осѣждатъ своѣхъ неспособностъ, вмѣсто да ся погадятъ сами за своето немареніе за негодностивото си, за некадърностъ-тъ си, тѣ сѣ ся правякили и зѣли и гущери бивахъ противъ своитѣ благодѣтели, а че като да имъ смѣ и ний кривн за тѣхнитѣ несполуки, връхъ насъ сѣ грѣмѣли тѣ сега отъ колкото не бива повече. Но не е тука да ся отпущамъ въ туй разпекваніе на нашѣхъ сѣ тѣхъ прѣпириѣ. Нашето дѣло бѣше да очертаемъ въ кратко положеніето и характеристикѣхъ на грѣцкійтъ народъ, което мислимъ да извършимъ отчасти съ това що изложихмы и за допълненіе на което остава само да приложимъ онова, което старитѣ наши казывать че: „гърцитѣ сѣ като оная (да ѣ не казвamy имено) коза, колто колкото гратѣтъ ѣхчука, толкозъ повече тя вири опашъ. „

На друго мѣсто ный же проговорить
нѣкоѣ думѣ повече колкото за мыслить
ни върху тѣхнытъ бѣдущи тежненія.

Г-не Редакторе на "Македонија,"

Въ 16 брой на вѣстника си вы из-
вършихте двойнѣтъ длѣжность на Бѣл-

гаринъ и редакторъ, като отпращахте къмъ съотечествениците ни въ нашия градъ съвѣты, отъ които ти не ся нуждалъ, и които събрахте въ думить Соломоновы, че спасеніе стои въ многото съвѣты. Въ тѣзи послѣднѣти и азъ вѣрвахъ, а защото тѣхъ у насъ ги разбиратъ наопаки, за туй тѣй куцамъ. За хатъра на тѣзи то много на дѣсто думи, и азъ днесъ ще кажеѣхъ нѣколко за освѣтленіе на положеніето ни.

Господине редакторе! Отко́му запы-
твае́х самъ-себе си, ко́гда ще бжде причи-
ната, че ний Българіе́то ту́ка въ нашият
градъ ся гледаме на криво, или ся дъл-
мимъ на стари и млади, споредъ както
казватъ вые; възрастѣта ли да бжде,
казва́хъ си азъ? не е, защото общест-
венный животъ врѣсть не познава; от-
жествіе на патріотизмъ и неискренно
желаніе за народното добро да бжде?
не е, защото сѣсны ма́лко много въ своя
бръжъ за патріотизмъ говори, патріо-
тизмъ припоро́чва и съ патріотизмъ ся

хвали; имота да бжде? не е, защото множеството е сыромашко, но въжщото вървя и много богато, когато воля има: ами кое ще бжде? пытахъ ся азъ. Много ся пытахъ, Г-не редакторе, много мислихъ, и мене мя блязни вече да съм го научкалъ. Это кое е то споредъ мене; Сичката причина на кривото ни гледище произлиза отъ нашето недоверіе единъ въ друго. Туй недоверіе унищожява добритъ намеренія въ насъ или ги експлуатирува въ ползъ на частния; и тъй е, ний правилъ нѣщо, или сме въ намереніе да го правилъ (и нѣщото, помнете, е за народа, то ся предприема въ името на народното добро), а че идемъ още и го подхващаме тъй нѣмничката, тъй скрито, като кога го правимъ за самы себе си: и было излизало то съло или недоразсждено, ний го налагаме на общественото мнѣніе, което таберъ биле не е имало, че имало хора съ толкова добри намеренія, а въжщото-то върве и съ толкова страстливи и недоверчиви сърдца.

Ный обычае да си врышимъ работы-
тъ изъ тѣмнотѣхъ; на свѣтлинѣ я сажу
е дагы изаидимъ, защото свѣтлината
като по ярка бѣе въ очи, и при нейжъ тѣ-
лѣтъ и другы очи при другытъ двѣ; отъ
многого свѣтъ бѣаже, защото отне-
мѣтъ члѣсть отъ илюзіитъ ни.

Ный подвизае еднѣ народнѣ работѣ
и на мѣсто да искаме конкурса на сил-
кы, помощнѣ на стѣнѣ; земалы ѣх на
своѣх смиткѣх, на своѣх грѣбѣх, а че сет-
нѣ, споредѣ както ни ся удидае тя или не,
ный трѣсимѣ чѣстны изгоды или ѣх сто-
варяе на грѣбѣх на возобразяеми сѣмѣ-
ни и недобожеслатели, безѣ да е быѣх,
повтарямы, нѣкой крыѣх ни на космѣх.

Повечето довъріе, прочее, единъ въ други, ще ны унѣти въ правыя и истинныя пѣти, който изворида на доброто и полезното. Повечето недовѣріе угольмава пропастьтъ на раздѣленіето, което нѣкъ изворида на немощъ и смъртъ. Недовѣріето и довъріето сж двама неприятелскы стана, за да говорѣхъ собствено, отъ които ся хвърлятъ стрѣлытъ. Взрастъта тука си нѣма мьстото.

Това е моето смиренно мнѣніе за днѣшното ни положеніе тука въ този грабъ, мнѣніе съставено подиръ дълго и зрѣло разсѣждане.

*

Съ голѣма радость съобщаваме на читателитѣ си долнето писмо, което ни прати отъ Сариево, и което е способно да ни задоволи кождо годъ въ името на оти-вѣтъ който очаквахме отъ нашитѣ бра-тия въ Босня, да направятъ за сѣдиненіето си съ насъ противу неправдытъ на оныи, които въ името на Бога и на вѣржѣ сж причинили най-големитѣ злини на есѣитѣ дру-гѣ народности въ Балканскитѣ полуостровъ. Пий отъ все сърдце благодаримъ на допис-ника си и желали быхъ да подава по-чес-то гласитѣ си въ нашитѣ листъ съ което вървали чѣ много може да ся спомогне за осветляваніето на двата тѣзи братскы на-роды върху похищеніето на черковитѣ имъ правдини, което е една отъ най-големитѣ и най-важнитѣ причини на неразвитіето имъ.

Сарасво (8 Мартъ.) Зачулихмы ся на енцихловенъ гласъ, който видѣхмы въ 11 брой на „Македонскій“, застъ отъ *Неологосъ*, поборникъ на насилнѣтъ фанариотскы права прогнѣтъ потыканныйтъ и убитыйтъ народъ. Ный опровергавме този гласъ на „*Цеолагосъ*“, защото никакво писмо не ся е пратило, само може бы Г. митрополитъ Діонисій да е управилъ нѣкое писмо на грѣкскѣтъ патриархїи въ името на православныйтъ народъ въ Босна. Но ный въувѣряваме, че за таквозъ нѣщо нито единъ членъ отъ общинатъ ни е извѣстѣтъ. Когато чухмы че грѣкската патриархия шо ся отдели отъ Българиятъ, ный ся събрахмы тогызъ и ся възразихмы прѣдъ владыкѣтъ че ще работимъ тѣй, както бы изискаа ползата на народѣтъ, а пакъ мнѣніето си прѣмѣлвахмы и на самытъ владыкѣ; само шо мурѣохмы, че бы было нужно, да ся съберемъ и да отговоримъ и на двѣтъ страны (т. е. на грѣкскѣтъ и на Българиятъ) учтиво безъ да искажемъ ясно мнѣніето си; а това сторихмы за да не бы да ся откриемъ прѣдъ владыкѣтъ, и въ ещито врѣмѣ да познаемъ той самъ какъ мысли за тѣзъ работѣ. Въ събранїето неможихмы да го угадимъ, и бѣхмы ужъ като съгласни, но както ся научаваме той ся показалъ вече че е — ша фанариотскѣтъ страхнѣ.

Черковно-Българския отборъ нека ни пий малко не оя наѣмри позредеи въ честѣтъ си, дѣто Сараевското общество не му отговорило до сега; причината на това е дѣто искахмы да устроиѣ новѣ общинѣ, както ѣм и устроишмы до прѣѣл ѣжекоѣ дена; а черковно-Българскѣѣѣ отборѣ знае и това, че не сме нито

на Грыцьцѣ отговорили, што паць...
отговарымы. Но чуйце, каково ся е случило въ
послѣднѣе врѣмя, и всякой отъ читателей нека
разсуждава върху това тъй както умѣть му
наѣбри за добро, и косто ный недржмъ за
платно да издѣламы на явность.

Г. Діонисій разказувалъ на нѣкой си слѣдующето събитіе: «Българитѣ пратили едно писмо въ Боснажъ, съ което выкатъ Бошняцѣтъ. Това писмо пріеълъ нѣкой си и отговорилъ че были Бошняцѣтъ готовы да ся съгласятъ съ Българитѣ, и че това явили на Българитѣ по тиде графѣтъ. Това повѣржато писмо отишло въ Цариградъ; и царската поща като видѣла повѣржато писмо отворила го, и като видѣла, какво имало въ него пратила го на Босненскійтъ вадія, и вѣтрѣ имало и за мѣнь (сир. за владѣхъ) писано. Рашидъ ефенди ми казваше за това писмо, и незнаѣю по акто осидѣлъ имало въ него много такъвожъ което е противно на властѣтъ.» (?) Това сж думѣтъ на владѣхътъ.

Азъ ви казахъ, че ний нещемъ да иска-
ваме мнѣнето си, но само на това можъ да
ни подсѣтъ: 1. Зещо бы отваряла царската по-
ща писмо, когато тя това досега не е правила?
Слѣдователно не е възможно. 2. Не были поща-
та открыва това на Цариградската власть, ко-
то бы намѣрила писателъ и го наказала? 3.
Не може ли дая знае телеграфиралъ ли е нѣ-
кой изъ Босия на Българитъ или не? 5. Ца-
риградската власть была ли бы склонна за Бл-
гарскитъ патриршии, да е то противно на
Българитъ? *)

Народътъ въ Боснѣ лежеше до сега въ едно дълбоко униженіе, поттпканъ, забравенъ и занемаренъ сякашъ отъ всички. Отдѣленъ чръзъ далечинѣтъ, когото го отволява отъ сръбшето на имперіиѣтъ, босненскыиъ народъ до скоро стенише подъ тежкото нго на босненскыиъ турскъ аристокраціи, нѣщо което другыиъ страни на имперіиѣтъ не сѣ испытати чакъ до тамъ. Царскыиъ войскы сѣхъ дѣлгы и крѣпавы войныиъ като счупихъ крѣзото на тамошныиъ аристокраціи, направихъ да пооптене на населеніята, и ако въ послѣдне врѣме и да осѣщати още неминуемыиъ нѣкои негодности отъ усиленото централизиране на тѣзи страны поради голѣмото и удаленіе отъ Цариградъ, то все пакъ осѣщати отъ день на день и обтеженіе въ това чръзъ распространяемыиъ улесненія въ съобщеніята, и когото съсѣхъ ще исчезне при устроеніето на желѣзницѣтъ както ся снята. Но това което оставанепоправимо, което слѣдува още да съсипва тѣзи страны вътрѣшно е неуготмвныиъ и безисходныиъ гнѣтъ на фанариотекото самоуправіе. Босненската черква починена на Фенеръ слѣдъ уничиженіето на Илскыиъ Архіепископѣ, испытала е всичкииъ нѣмзи горестныиъ и слѣдцы на фанариотекыиъ власть, неблагоприятныиъ обаче обстоятелства на особенното положеніе на тѣзи страны, не сѣ дали възможность на православыиъ тукъ народу да дигне глаъ на оплакване противъ това вътрѣшно зло. Но ето, при отдѣлнуваніето му отъ другъиъ страны и той вече събира силъ за да сѣ исцѣпка отъ корыстолюбивыиъ и мачителскыиъ рабѣ на фанариотыиъ, което показува че и въ тѣхъ земя е zelo да сѣ пука зората на народното самосознаніе.

Освѣтъ допискѣхъ до насъ, коіѳо по го-
рѣ видѣхъ читателитѣ нн, ный сръщамы и въ
разныя сръбскыя вѣстники отъ разныхъ мѣста и
другы оше по важныи и серіозныи дописки за-
тѣзи черковни работж. Тѣмъ напримѣръ въ 35-й
брой на Новосадскій вѣстникъ Заставж. въ-
една дописки отъ Сараево, при много другы
доводы ный четежь и слѣдующето, по поводѣ-
ти на Неологосовыѣ думы:

“ Не е истина (лише дописникътъ) това дѣло казва Нерологосъ, че Босненскыи първенци пратили обявление на гръцкыи патриаршии, че нѣматъ намерение и нещатъ ужъ да ся отцѣпватъ отъ неѣ. И защо бы направилъ тѣ това да останатъ впрны на гръцкыи патриаршии? да ли за голѣмъи оныи добрыи, които фанариотыи сѣ направили насърбскыи черковѣ, или за това дѣло сѣ дѣморализуваѣи и упропастиѣи народъ? Сърбыи въ Босни и Херцеговини нѣматъ днесъ други тежениѣи освѣи да поведигыи черковенъ въпросъ както и България: Да получатъ народны владыци отъ соѣственикыи си народъ. Тѣ трѣба да гледатъ коѣто е възможно по изпрѣдъ да ся отцѣпватъ отъ гръцкыи патриаршии и да ся сѣдиѣятъ съ Българскыи черковѣ. Друга една дописка въ Париздакъ изразива ся почти въ сѣщныи смѣслъ.

Ный не можем освѣтъ отъ все сърдце да поздравимъ тѣзи първы прѣдвѣщанія за разсмынованіето на народното самосъзнаніе и на свѣтлованіето на народнѣтъ съветъ въ тѣзи прѣкрасни земји Ный честитимъ освѣтаваніето на тѣзи наши православны брати и насърчаемъ ги да трѣбятъ съ пълно довѣріе прѣдъ императорското правителство, което и не иска друго, освѣтъ колкото е възможно повече да въздигне и укрѣпѣи тѣзи земји, която е назначена да играе роли по голѣмъ и по самостоятелнъ отъ колкото сама си е мислила. Артеpriя на источникъ търговіи не ще ли да ликува прѣзъ Босна ?

*) Припущавам си да кажеме че разкажете който ни призова дописникът ни, вижда ли ся малко тъмнит и неразумителен; и ний невидял въ него нищо друго, освен една отъ многобройнитъ онзи нитриты, съ които служилитъ па Фенеръ окружаватъ себе си. При това за положително казвамъ че козмото ний знаеятъ никакво телеграфическо съобщение не е ставало между Българитъ и Сираевскитъ православни община. Б. Ред.

Редакторъ и издатель П. Р. Славейков